

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08-05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

26 серпня 2025 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Естетика та етика комунікації»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 033 «Філософія»
освітньо-професійна програма «Масові комунікації, коучинг та консалтинг»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра журналістики та філософських студій

Схвалено на засіданні кафедри
журналістики та філософських студій
25 серпня 2025 р.,

протокол № 7

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньої програми

 Вадим СЛЮСАР

Розробники: д.філос.н., доцент, завідувач кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій СЛЮСАР Вадим, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій ЗАЙКО Леся

Житомир

2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	<i>Випуск 2</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 24 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Естетика та етика комунікації» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 033 «Філософія» освітньо-професійна програма «Масові комунікації, коучинг та консалтинг» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 31 серпня 2023 р., протокол № 11

Робоча програма навчальної дисципліни «Естетика та етика комунікації» (із змінами та доповненнями) для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 033 «Філософія» освітньо-професійна програма «Масові комунікації, коучинг та консалтинг» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 26 серпня 2025 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 3	Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»	обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність 033 «Філософія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		6
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних 3 самостійної роботи – 3	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні
		16 год.
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		42 год.
		Вид контролю: екзамен

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 47 % аудиторних занять, 53 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про етику та естетику як самостійні філософські дисципліни, а також про естетику та етику комунікації як спеціалізований напрям філософського аналізу комунікативних процесів. Курс спрямований на розвиток здатності аналізувати комунікацію у її моральному, ціннісному та естетичному вимірах, а також застосовувати теоретичні положення етики й естетики для осмислення та регулювання сучасних комунікативних практик у професійній і суспільній діяльності.

Предметом дисципліни є основні категорії, принципи та концепції етики й естетики (добро і зло, цінність, норма, ідеал, прекрасне, піднесене, гармонія тощо), а також естетичні та етичні виміри комунікації, зокрема норми, цінності, образи, символи й смисли, що формують комунікативну взаємодію в міжособистісному, публічному та медійному просторі.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з етикою та естетикою як фундаментальними філософськими дисциплінами, їхніми основними категоріями та історичними підходами;
- формування розуміння естетики та етики комунікації як окремого теоретичного й прикладного напрямку сучасної філософії та комунікативних студій;
- розвиток навичок аналізу комунікативних практик із позицій моральних норм, етичних принципів та естетичних критеріїв;
- сприяння усвідомленню взаємозв'язку загальнофілософських етичних і естетичних теорій із реальними процесами публічної, професійної та медіакомунікації;
- підготовка здобувачів вищої освіти до застосування етично відповідальних і естетично виважених комунікативних стратегій у практичній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 033 «Філософія» та освітньо-професійної програми «Масові комунікації, коучинг та консалтинг»:

ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 15. Усвідомлення важливості гуманістичної та соціальної рефлексії для розвитку соціальних зв'язків.

СК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

СК 2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 5

СК 17. Здатність визначати основні напрями формування культури особистості в умовах сучасної медіареальності під впливом глобалізаційних процесів.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 033 «Філософія»:

ПР 1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.

ПР 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.

ПР 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПР 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ПР 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Історія та засади естетики та етики

Тема 1. Предмет і завдання естетики та етики комунікації (ЗК 2, ЗК 12, СК 1, СК 2, СК 14, СК 17, ПР 1, ПР 2, ПР 8, ПР 15, ПР 16)

1. Поняття естетики (краса, гармонія) та етики (норми, мораль).
2. Місце дисципліни у системі гуманітарних знань.
3. Спільне та відмінне між естетикою і етикою.
4. Чому вони важливі для комунікації.
5. Завдання курсу та методи аналізу.
6. Міждисциплінарні зв'язки: філософія, культурологія, соціологія.
7. Актуальність естетико-етичного підходу в сучасному світі.
8. Естетика та етика як регулятори комунікативної поведінки.
9. Критерії оцінки комунікативних актів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 6

Тема 2. Історичні витоки естетики та етики (ЗК 2, ЗК 12, СК 1, СК 2, СК 14, ПР 1, ПР 2, ПР 8)

1. Античні уявлення про красу й добро (Платон, Аристотель, Сократ)
2. Християнська моральна традиція
3. Східні концепції (Конфуцій, буддизм)
4. Стоїцизм та епікуреїзм: етика спілкування
5. Середньовічна схоластика: мова і мораль
6. Естетика і мораль у добу Відродження
7. Романтизм: естетизація комунікації
8. Філософія Нового часу і Просвітництва
  - 1) Рене Декарт: методичний сумнів і ясність комунікації
  - 2) Бенедикт Спіноза: афекти та етика комунікації
  - 3) Девід Юм: естетика смаку та моральне почуття
  - 4) Іммануїл Кант: категоричний імператив, судження смаку, піднесене
  - 5) Александр Баумгартен: народження естетики як науки
  - 6) Готгольд Ефраїм Лессінг: межі живопису і поезії
  - 7) Жан-Жак Руссо: природність і суспільний договір
  - 8) Дені Дідро: естетика театру і драми
  - 9) Вольтер: толерантність і свобода слова
  - 10) Фрідріх Шеллінг: філософія мистецтва
  - 11) Георг Вільгельм Фрідріх Гегель: діалектика визнання, естетика як філософія прекрасного
  - 12) Фрідріх Шиллер: естетичне виховання людини
9. Розвиток у XIX–XX ст.
  - 1) Артур Шопенгауер: воля і естетичне споглядання
  - 2) Серен К'єркегор: екзистенційна комунікація, стадії естетичного
  - 3) Фрідріх Ніцше: переоцінка цінностей, аполлонівське і діонісійське
  - 4) Джон Стюарт Мілль: утилітаризм і свобода
  - 5) Вільям Джеймс і Джон Дьюї: прагматична етика
  - 6) Едмунд Гуссерль: інтерсуб'єктивність
  - 7) Мартін Гайдеггер: буття-у-світі-з-іншими
  - 8) Жан-Поль Сартр: свобода і відповідальність
  - 9) Морис Мерло-Понті: феноменологія сприйняття
  - 10) Ганс-Георг Гадамер: діалог і розуміння
  - 11) Мартін Бубер: Я-Ти відношення
  - 12) Поль Рікер: етика і наратив
  - 13) Ролан Барт: семіологія, нульовий ступінь письма
  - 14) Мішель Фуко: дискурс і влада
  - 15) Жак Дерріда: деконструкція
  - 16) Теодор Адорно: індустрія культури
  - 17) Макс Горкгаймер: інструментальний розум

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 7

- 18) Юрген Габермас: комунікативна раціональність, ідеальна мовленнєва ситуація
- 19) Аксель Гоннет: визнання і комунікація
- 20) Емануель Левінас: етика Іншого
- 21) Ханна Арендт: банальність зла, публічна сфера
- 22) Чарльз Тейлор: автентичність і мультикультуралізм

Тема 3. Основні категорії естетики (ЗК 2, СК 17, ПР 1, ПР 2, ПР 16)

1. Краса і потворне
2. Гармонія і дисгармонія
3. Піднесене і низьке
4. Трагічне і комічне
5. Естетичний ідеал
6. Естетичний досвід у спілкуванні
7. Естетика інтерактивності.
8. Естетика діалогу: наслідування в спілкуванні.
9. Естетична дистанція у взаємодії.
10. Естетичне сприйняття Іншого.

Тема 4. Основні категорії етики (ЗК 2, ЗК 12, СК 2, СК 14, ПР 1, ПР 2, ПР 8)

1. Добро і зло
2. Совість і моральна відповідальність
3. Справедливість
4. Гідність і честь
5. Свобода і моральний вибір
6. Автентичність і щастя
7. Обов'язок і відповідальність у діалозі
8. Чесність і правдивість у комунікації
9. Альтруїзм та егоїзм у стосунках
10. Моральна інтуїція та раціональність.
11. Етика мовлення: правда, маніпуляція, брехня.

Тема 5. Мораль і суспільство (ЗК 15, СК 17, ПР 8, ПР 16)

1. Соціальні функції моралі
2. Моральні норми та їх роль у комунікації
3. Колективна і особиста мораль
4. Традиції і культурні відмінності
5. Взаємозв'язок моралі та права
6. Криза цінностей у глобальному світі
7. Моральні конфлікти у мультикультурному суспільстві
8. Релятивізм versus універсалізм у моралі
9. Громадянська етика та публічна комунікація

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 8

10. Етика публічної дискусії та медіа.

11. Роль релігії у формуванні моральних норм.

Тема 6. Естетика і етика мистецтва як комунікації (ЗК 2, СК 1, СК 2, ПР 1, ПР 2)

1. Мистецтво як форма пізнання й передачі ідей
2. Художня творчість і комунікація
3. Діалог у літературі та кіно
4. Вплив мистецтва на моральні цінності
5. Соціальна функція мистецтва
6. Порівняння естетичних ідеалів у різних епохах
7. Мистецтво як моральна провокація
8. Цензура та свобода творчості
9. Інтерпретація та множинність значень
10. Естетика перформансу та тіла.
11. Цифрове мистецтво як комунікація.
12. Релігійна естетика. Естетика в аврамічних релігійх.

Тема 7. Естетика повсякденного життя (ЗК 2, ЗК 15, ПР 16)

1. Краса у побутовому середовищі
2. Естетика мовлення і стилю
3. Мода, стиль, імідж
4. Естетика поведінки й етикет
5. Дизайн простору, архітектура, середовище
6. Естетика часу: ритм і темп у повсякденному спілкуванні.
7. Естетизація споживання
8. Культура харчування: естетика і етика
9. Естетика жесту та постави
10. Ритуали та церемонії у повсякденності

Тема 8. Етика особистості та міжособистісних відносин (ЗК 2, ЗК 12, ЗК 15, СК 2, ПР 1, ПР 16)

1. Автентичність і самореалізація
2. Особиста гідність і самоповага
3. Толерантність і взаємоповага
4. Емпатія, довіра, дружба
5. Етика любові та близьких стосунків
6. Моральні дилеми особистісного вибору
7. Конфлікт і його моральне вирішення
8. Прощення та примирення
9. Межі особистого простору. Етика в онлайн-спілкуванні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 9

Змістовний модуль 2. Естетика та етика комунікації у сучасному світі

Тема 9. Естетика вербальної і невербальної комунікації (ЗК 2, СК 14, ПР 15)

1. Краса мовлення (метафора, ритм, стиль)
2. Риторика і мистецтво переконання
3. Невербальні засоби (жести, міміка, інтонація)
4. Виразність як естетичний засіб. Естетика мовчання та паузи
5. Межі етичності у мовленнєвих і невербальних практиках
6. Проксеміка: естетика простору у спілкуванні. Тактильна комунікація: етика дотику.
7. Паралінгвістика: голос як естетичний інструмент
8. Культурні відмінності у невербальній комунікації

Тема 10. Професійна етика комунікації (ЗК 2, ЗК 12, СК 2, ПР 1, ПР 8, ПР 15,)

1. Принципи професійної етики
2. Медична етика, біоетика.
3. Бізнес-етика і корпоративна культура
4. Політична етика і відповідальність
5. Наукова добросовісність
6. Етика журналістики, реклами і PR
7. Юридична етика та комунікація
8. Етика у консалтинговій діяльності. Етика психологічного та коучингового консультування.

Тема 11. Естетика та етика масової культури (ЗК 2, ЗК 12, ЗК 15, СК 17, ПР 8, ПР 16)

1. Кінематограф як форма комунікації.
2. Естетика і мораль у рекламі.
3. Поп-культура та її моральні виклики.
4. Соціальні мережі: естетика візуального контенту.
5. Гумор, іронія, сатира.
6. Маніпуляція та пропаганда.
7. Феномен селебріті: етика слави.
8. Естетика споживання у масовій культурі.
9. Культурна апропріація.
10. Критика масової культури (Адорно, Маркузе).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 10

Тема 12. Естетика і етика в цифровій комунікації (ЗК 2, ЗК 12, ЗК 15, СК 17, ПР 8, ПР 16)

1. Дизайн цифрових середовищ (UX/UI)
2. Естетика емодзі, мемів, цифрових символів
3. Етика штучного інтелекту
4. Проблема приватності та кібербулінг. Інформаційна етика і достовірність даних
5. Віртуальні світи і VR-комунікація
6. Цифрова ідентичність та анонімність. Етика алгоритмів та фільтрації контенту
7. Інфодеміки та фейкньюз. Цифрова нерівність та доступність

Тема 13. Мистецтво слухання: естетичний та етичний аспекти (ЗК 2, ЗК 12, СК 14, ПР 15, ПР 16)

1. Слухання як основа діалогу
2. Активне і емпатійне слухання
3. Естетика ритму в комунікації
4. Етика взаємного розуміння
5. Мовчання як форма комунікації
6. Практикум активного слухання
7. Перешкоди ефективному слуханню
8. Рефлексивне слухання.
9. Слухання як форма естетичного досвіду.
10. Слухання як турбота (Гайдеггер).
11. Цифрове слухання (подкасти, аудіочати)
12. Культура діалогу (Бубер)

Тема 14. Естетика та етика у взаємозв'язку (ЗК 2, ЗК 12, СК 14, ПР 15, ПР 16)

1. Краса і добро: паралелі та відмінності
2. Чи завжди красиве є добрим?
3. Естетизація моралі та моралізація естетики
4. Гармонія внутрішнього світу людини
5. Конфлікт краси та добра (приклад)
6. Єдність естетичного й етичного в культурі
7. Калокагатія: античний ідеал єдності
8. Етичний формалізм versus естетичний
9. Естетика зла: проблема фашизму
10. Краса як моральний обов'язок (Шиллер)
11. Відповідальність за Іншого (Левінас)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08-05.01/033.00.1/Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 11

Тема 15. Етика відповідальності в глобальному світі (ЗК 2, ЗК 12, СК 17, ПР 8, ПР 16)

1. Біоетика: моральні виклики медицини
2. Екологічна етика
3. Інформаційна етика
4. Етика у часи глобалізації
5. Права людини і моральна відповідальність
6. Технологічні виклики і межі етичності
7. Майбутні покоління: інтергенераційна справедливість
8. Глобальна справедливість та бідність.
9. Етика комунікації в умовах кризи (війна, пандемія, екологічні катастрофи)

Тема 16. Сучасні тенденції та перспективи естетики й етики комунікації (ЗК 2, ЗК 12, СК 1, СК 2, СК 14, СК 17, ПР 1, ПР 2, ПР 8, ПР 15, ПР 16)

1. Постмодерністська естетика
2. Етика мультикультуралізму
3. Гендерна етика та нові соціальні рухи
4. Техноестетика і віртуальні культури
5. Виклики штучного інтелекту
6. Майбутнє гармонії естетики та етики
7. Трансгуманізм: етичні перспективи
8. Постлюдське: нові форми комунікації
9. Кліматична криза та естетика катастрофи
10. Етика турботи у глобальному світі.
11. Нові форми естетики: TikTok, сторітелінг у соцмережах.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Змістовний модуль 1. Історія та засади естетики та етики				
Тема 1 Предмет і завдання естетики та етики комунікації	4	2	–	2
Тема 2. Історичні витoki естетики та етики	6	2	2	2
Тема 3. Основні категорії естетики	6	2	1	3

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 12

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 4. Основні категорії етики	6	2	1	3
Тема 5. Мораль і суспільство	6	2	2	2
Тема 6. Естетика і етика мистецтва як комунікації	6	2	1	3
Тема 7. Естетика повсякденного життя	5	2	–	3
Тема 8. Етика особистості та міжособистісних відносин	5	2	–	3
Модульний контроль 1	1	–	1	–
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	45	16	8	21
Змістовний модуль 2. Естетика та етика комунікації у сучасному світі				
Тема 9. Естетика вербальної і невербальної комунікації	5	2	–	3
Тема 10. Професійна етика комунікації	6	2	2	2
Тема 11. Естетика та етика масової культури	6	2	2	2
Тема 12. Естетика і етика в цифровій комунікації	5	2	–	3
Тема 13. Мистецтво слухання: естетичний та етичний аспекти	6	2	2	2
Тема 14. Естетика та етика у взаємозв'язку	5	2	–	3
Тема 15. Етика відповідальності в глобальному світі	5	2	–	3
Тема 16. Сучасні тенденції та перспективи естетики й етики комунікації	6	2	1	3
Модульний контроль 2	1	–	1	–
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	45	16	8	21
ВСЬОГО	90	32	16	42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08-05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 13

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Історія та засади естетики та етики			
1	Тема 2. Історичні витоки естетики та етики	2	
2	Тема 3. Основні категорії естетики	1	
3	Тема 4. Основні категорії етики	1	
4	Тема 5. Мораль і суспільство	2	
5	Тема 6. Естетика і етика мистецтва як комунікації	1	
Змістовий модуль 2. Естетика та етика комунікації у сучасному світі.			
6	Тема 10. Професійна етика комунікації	2	
7	Тема 11. Естетика та етика масової культури	2	
8	Тема 13. Мистецтво слухання: естетичний та етичний аспекти	2	
9	Тема 16. Сучасні тенденції та перспективи естетики й етики комунікації	1	
РАЗОМ		14	

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Історія та засади естетики та етики			
1	Тема 1 Предмет і завдання естетики та етики комунікації	2	
2	Тема 2. Історичні витоки естетики та етики	2	
3	Тема 3. Основні категорії естетики	3	
4	Тема 4. Основні категорії етики	3	
5	Тема 5. Мораль і суспільство	2	
6	Тема 6. Естетика і етика мистецтва як комунікації	3	
7	Тема 7. Естетика повсякденного життя	3	
8	Тема 8. Етика особистості та міжособистісних відносин	3	
Змістовий модуль 2. Естетика та етика комунікації у сучасному світі			
7		3	
9	Тема 9. Естетика вербальної і невербальної комунікації	3	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 14

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
10	Тема 10. Професійна етика комунікації	2
11	Тема 11. Естетика та етика масової культури	2
12	Тема 12. Естетика і етика в цифровій комунікації	3
13	Тема 13. Мистецтво слухання: естетичний та етичний аспекти	2
14	Тема 14. Естетика та етика у взаємозв'язку	3
15	Тема 15. Етика відповідальності в глобальному світі	3
16	Тема 16. Сучасні тенденції та перспективи естетики й етики комунікації	3
РАЗОМ		42

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальні самостійні завдання передбачають підготовку доповідей, виконання творчих завдань та написання есе з проблемних питань естетики та етики, а також естетики й етики комунікації, з аналізом ціннісних, моральних і естетичних вимірів комунікативної взаємодії. Особлива увага приділяється визначенню внеску філософів і теоретиків комунікації у формування етичних норм, естетичних ідеалів та комунікативних стратегій у культурі, суспільстві й медіапросторі.

Виконання завдань з аналізу ролі й місця філософів та теоретиків комунікації передбачає:

- встановлення приналежності дослідників до філософських шкіл, етичних і естетичних напрямів, теорій комунікації;
- визначення основоположних етичних і естетичних принципів відповідних концепцій та особистого внеску мислителів у їх розробку;
- аналіз змісту основних філософських і комунікативних праць, присвячених проблемам цінностей, норм, смислів і форм комунікації;
- з'ясування того, який розвиток отримали ці ідеї у сучасному філософському, соціальному та медійному дискурсі.

Пропоновані теми:

- Етика та естетика як фундаментальні філософські дисципліни: сфери перетину та розмежування.
- Категорії прекрасного, піднесеного та потворного в сучасній культурі комунікації.
- Моральні норми та цінності комунікації в умовах цифрового суспільства.
- Естетика комунікації як філософська проблема: образ, стиль, форма, символ.
- Етика відповідальності в публічній та медіакомунікації.
- Проблема правди, маніпуляції та переконання в етиці комунікації.
- Комунікативна дія та етичні засади діалогу у філософії Юргена Габермаса.
- Естетизація повсякденності та її вплив на комунікативні практики.
- Етика образу: моральні межі візуальної комунікації та реклами.
- Міжкультурна комунікація: етичні виклики та естетичні коди.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 15

- Етика мовлення і відповідальність суб'єкта комунікації.
- Постмодерна культура і трансформація етичних та естетичних норм комунікації.
- Цифрові медіа як простір нових етичних і естетичних практик.
- Діалог, Інший і проблема визнання в етиці комунікації.
- Естетика та етика публічного простору: філософський аналіз комунікативних середовищ.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПР 1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (мозковий штурм)
ПР 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.	– Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота)
ПР 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.	– Наочні методи (демонстрація, ілюстрація) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПР 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Метод активного навчання (командна робота)
ПР 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.	– Метод активного навчання (мозковий штурм) – Дискусійний метод

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПР 1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.	– Усне опитування, участь у дискусії

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 16

Результат навчання	Методи контролю
	<ul style="list-style-type: none"> – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПР 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.	<ul style="list-style-type: none"> – Відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПР 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПР 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПР 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу змістових модулів навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за змістові модулі навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу змістових модулів навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 17

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни або наприкінці семестру. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
	денна форма
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
	денна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	42
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань – робота з першоджерелами	18
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр
	денна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	15
Участь у дискусії	17
Виконання тестових завдань	10
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	42

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 18

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{УД100} \times ВК_{УД} + P_{...} \times ВК_{...}) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{УД100}$, $P_{...}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$ВК_{В}$, $ВК_{УД}$, $ВК_{...}$ – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, які встановлені за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання цих робіт (дані для розрахунку вагових коефіцієнтів наведено в табл. «Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять»);

$К_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що встановлені за виконання завдань під час навчальних занять, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
	денна форма
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 19

враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25–35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчальної дисципліни чи її окремих складових частин визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 20

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№	Український термін	Англійський переклад
1	Німецька класична філософія	German classical philosophy
2	Абсолютний ідеалізм	Absolute idealism
3	Діалектика	Dialectics
4	Діалектичний матеріалізм	Dialectical materialism
5	Позитивізм	Positivism
6	Логічний позитивізм / Неопозитивізм	Logical positivism / Neopositivism
7	Емпіріокритицизм	Empiriocriticism
8	Ірраціоналізм	Irrationalism
9	Філософія життя	Philosophy of life
10	Воля до влади	Will to power
11	Надлюдина	Übermensch / Superman
12	Переоцінка всіх цінностей	Revaluation of all values
13	Екзистенціальна філософія / Екзистенціалізм	Existentialism
14	Екзистенція	Existence
15	Dasein (тут-буття)	Being-there / Dasein
16	Буття-к-смерті	Being-toward-death
17	Абсурд	Absurd
18	Феноменологія	Phenomenology
19	Інтенціональність	Intentionality
20	Епохе (феноменологічне відсторонення)	Epoché / Phenomenological reduction
21	Lebenswelt (життєвий світ)	Lifeworld
22	Герменевтика	Hermeneutics
23	Герменевтичне коло	Hermeneutic circle

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 21

№	Український термін	Англійський переклад
24	Прагматизм	Pragmatism
25	Філософія символічних форм	Philosophy of symbolic forms

12. Рекомендована література

Основна література

1. Балута Г. А., Абдула А. І. Естетика: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Кривий Ріг: Видавець Р. А. Козлов; КДПУ, 2024. 272 с. <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9691>
2. Виноградов Г.М. Етика та естетика : навчальний посібник. Дніпро: ВНПЗ "ДГУ", 2023. 36 с. <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/1815/1/%d0%92%d0%b8%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%b4%d0%be%d0%b2.pdf>
3. Вознюк Н. М. Етика [текст] : навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 300 с. (попереднє видання: <https://library.nusta.edu.ua/depository/%D0%9E%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%95%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf>)
4. Естетика : навчальний посібник / за ред. Л. В. Анучиної, В. М. Пивоварова, О. В. Уманець. Вид. 2-ге, випр. та допов. Харків : Право, 2022. 284 с. https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19498/1/Estetyka_2022.pdf
5. Естетика: Навчально-методичний комплекс / автор-укладач Р. А. Горбань. – Івано-Франківськ: ПП Маргітич О. І., 2019. 71 с. <https://lib.in.ua/123371-posibnyk-estetyka-navchalno-metodychnyj-kompleks/>
6. Етика від античності до сучасності. [https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%94%D1%96%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_\(OpenStax\)/02%3A_%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B4_%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D0%B4%D0%BE_%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96](https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%94%D1%96%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_(OpenStax)/02%3A_%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B4_%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D0%B4%D0%BE_%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96)
7. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2022. 228 с. <https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/8.5-Kalyuzhna.pdf>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 22

8. Царенок А. В. Естетика історії: навчально-методичний посібник. Чернівці : НУ. «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2023. 104 с. <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9023/1/%D0%95%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

9. Шелуха Т. В. Естетика : конспект лекцій для вивчення освітнього компоненту для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Ведучий програм телебачення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво. Полтава, 2024. 50с. <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10285/%D0%95%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

10. Aris S., Aeni B., Nosrati S. A digital aesthetics? artificial intelligence and the future of the art. *Journal of Cyberspace Studies*. 2023. № 7(2). P. 219 – 236. https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/92366/ssoar-jcss-2023-2-aris_et_al-A_Digital_Aesthetics_Artificial_Intelligence.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-jcss-2023-2-aris_et_al-A_Digital_Aesthetics_Artificial_Intelligence.pdf

11. Hagtvedt H. A brand (new) experience: art, aesthetics, and sensory effects. *J. of the Acad. Mark. Sci.* № 50. P. 425–428 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11747-021-00833-8>

12. He S., Zhang Y., Xie R., Jiang D., Ming A. Rethinking Image Aesthetics Assessment: Models, Datasets and Benchmarks. *IJCAI*. 2022. P. 942-948. <https://www.ijcai.org/proceedings/2022/0132.pdf>

13. Slyusar V. M., Chrystokin G. V. Dialogue without dialogue in the media discourse of the posttruth era. *Contemporary International Relations: Topical Highlights of Theory and Practice – 2023: the Monograph / Edited by Yu. Voloshyn, N. Vasylyshyna*. Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2023. P. 325 – 335.

14. Slyusar V. M., Khrystokin G. V., Yastrebova A. O. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies) *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2023. № 1 (93). P. 29 – 40.

15. Слюсар В.М., Зайко Л.Я. Дизайн зовнішніх елементів періодичних видань як інструмент PR-технологій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Том 35 (74) № 3 Частина 2. С. 202-206.

16. Слюсар В., Венцель Н., Слюсар М., Леонець І. Сучасна реклама ЗВО України: етико-правовий та філософсько-комунікативний аспекти. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2025. № 19. С. 105-113.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 23

Першоджерела:

- Адорно Т. Теорія естетики / Пер. з нім. П. Тарашук. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. 518 с. <https://chtyvo.org.ua/>
- Арістотель Нікомахова етика. Київ: «Аквілон-Плюс», 2002. 480 с. https://am.history.knu.ua/Nikomakhova_etyka.pdf
- Арістотель Поетика. Київ: «Мистецтво», 1967. 129 с. <https://chtyvo.org.ua/>
- Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі; Пер. з нім. А.Онишко. Львів: Літопис, 2002. 320 с. <https://chtyvo.org.ua/>
- Сенека. Моральні листи до Луцілія / переклав з латини Андрій Содомора. Львів : Априорі, 2017. 552 с. <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9115>
- Міл Дж. Ст. Про свободу: Есе / Пер. з англ. Київ: Основи, 2001. С. 25-65. <http://litopys.org.ua/mill/mill.htm>
- Шиллер Ф. Листи про естетичне виховання людини. Київ: Молодь, 1968. 413 с. <https://chtyvo.org.ua/>

Допоміжна література

1. Вознюк Н.М. Етика. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 212 с. [https://chtyvo.org.ua/authors/Vozniuk_Nina/Etyka - Ethics.pdf](https://chtyvo.org.ua/authors/Vozniuk_Nina/Etyka_-_Ethics.pdf)
2. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т.І.Андрущенко. - К.: «МП Леся», 2014. 613 с. <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/Posibnik.pdf>
3. Естетика : навчальний посібник / за ред. Л. Б. Мартиненко. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 137 с. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6620/1/Estetyka.pdf>
4. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 81 с. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с.
5. Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю. Естетика: Підручник / За заг. ред. Л. Т. Левчук. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
6. Мовчан В. С. Естетика: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 527 с.
7. Толстов І., Даніл'ян В. Інформаційне суспільство та нова глобальна етика. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*, 2023. № 68. С. 39 – 44. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2023-68-4>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/033.00.1/ Б/ОК8-1-2025
	Випуск 2	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 24

8. Храброва В. Моральність штучного інтелекту та етика істин. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*. 2024. № 70. С. 150-156. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2024-70-13>

9. Baldini A.L. What Is Street Art? *Estetika: The European Journal of Aesthetics*. № 59(1). 2022. р. 1–21. <https://estetikajournal.org/articles/10.33134/eeja.234>

10. Page J. Aesthetic Understanding. *Estetika: The European Journal of Aesthetics*. 2022. №59(1), р. 48–68. <https://estetikajournal.org/articles/10.33134/eeja.269>

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Спеціалізована е-бібліотека філософської літератури Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=
4. Stanford Encyclopedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/>
5. Архів журналу «Філософська думка» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>
6. Архів журналу «Sententiae» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://sententiae.vntu.edu.ua/>